

Colofon

43e jaargang, nummer 2,
februari 2017
KringNieuws verschijnt 8x
per jaar

Secretariaat:

Nassastraat 13 4931 XE
Geertruidenberg
Telefoon: 0162-520519

e-mail:

info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Redactie:

John François

Kopij voor KringNieuws

john.francois@hotmail.com

Sluitingsdatum kopij:

24 februari 2017

Druk: Ergon, grafimedia te
Eindhoven

Afzonderlijke hoogtepunten:

Lezing actueel	1
Verslag lezing/ 'In de spotlights'	2
Nieuwjaarsreceptie	3
Clubkas / Lanciersprijs / te koop aangeboden	4
Kleine monumenten / interessant boekje / oudste stad van Nederland	5
Divers nieuws	6

Bezoek onze website!

Ga naar:

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Speciale aandacht

www.canon-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer:

Rabobank
NL42 RABO 0115 6003 10
KvK nr. 40271212

Uitnodiging lezing: "200 jaar Monarchie in beeld"

Datum: donderdag 16 februari 2017
Spreker: A.E. Váhl – Lekkerkerker
Locatie: Theaterzaal van Cultureel Centrum 'De Schattelijjn'
Tiid: 20.00 uur

Jaren lang werkte ik in diverse ziekenhuizen, de laatste 10 jaar van mijn loopbaan was ik operationeel manager in het Canisius Wilhelmina Ziekenhuis te Nijmegen. Na mijn pensioen kreeg ik tijd voor mijn grote liefde: geschiedenis. Omdat een echte studie zou betekenen dat ik veel andere dierbare zaken zou moeten laten, zocht ik naar mogelijkheden om vooral praktisch met geschiedenis bezig te zijn. Zo werd ik gids in het bevrijdingsmuseum in Groesbeek en later gids in en rond Paleis het Loo te Apeldoorn.

Mijn presentatie "200 jaar Monarchie in beeld"

Zo noem ik de wandeling die door de Oranje-Nassau generaties gaat.

Achtereenvolgens komt aan bod :

De dageraad van Oranje-Nassau, waarin een terugblik op de Republiek en de daarop volgende 18 jarige ballingschap.

Vervolgens sta ik stil bij het Koninkrijk Holland en het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden.

Dan volgen we de familie in het Koninkrijk der Nederlanden

Het politieke klimaat, ambitie, succes en mislukking, maar ook haat, liefde en eenzaamheid komen aan de orde. Dit alles vervat in een Power point presentatie met veel beeldmateriaal.

Op de foto Anneke Vahl

Foto ontleend aan website Koninklijk huis

De toegang is gratis ook voor niet leden

Verlag lezing: Lezing over eeuwenoude reuzenkaart van o.a. de Biesbosch.

Datum: donderdag 19 januari 2017
 Spreker: Wim van Wijk en Peter Ebben
 Locatie: Theaterzaal van Cultureel Centrum 'De Schattelij' n'
 Tijd: 20.00 uur

Ditmaal een kort verslag van de lezing. Natuurlijk heeft dat een oorzaak. Dit onderwerp wordt namelijk uitgebreid in de volgende Dongebode behandeld.

De sprekers hebben toegezegd een artikel van deze lezing te maken. De sprekers waren Wim van Wijk, de journalist met een grote interesse in historische kaarten en Peter Ebben de lithograaf. Hij heeft de kaart gedigitaliseerd en waar het kon de kaart digitaal gerestaureerd. In een bijna volle zaal werd de kaart op het scherm gezet. Het verrassende voor Wim en Peter was dat ze de gehele kaart op ware grootte op ons projectiescherm konden laten zien. Dat was bij andere lezingen nog nooit gelukt. De afmeting is namelijk 190 x 375 cm.

Dit is zeker voor die tijd enorm groot. De kaart stamt uit 1537.

Nadat de sprekers waren ingeleid en zichzelf voor hebben gesteld beet Peter het spits af door te vertellen dat na omzwervingen en spuurwerk de zoekgeraakte kaart, is zo'n 3 jaar geleden teruggevonden ergens in het regionaal archief van Dordrecht. Zijn werk lijkt op het foto shoppen van de kaart. Met een engelengeduld is hij te werk gegaan. Als Peter klaar is houden we een pauze om een kopje koffie goed te laten smaken.

Na de pauze is het de beurt aan Wim. Hij is de onderzoeker. Hij gaat in op de details van de kaart, die overigens waarschijnlijk door Cornelis Schilder is gemaakt. Hij verteld dat er nog veel onzekerheden zijn en dat het on-

Wim van Wijk en Peter Ebben (Foto Wim van Alphen)

derzoek nog zeker niet klaar is. Hij roept de zaal op om mee te denken en eventueel mee te zoeken naar oplossingen. Zie hiervoor het artikel in de Dongebode. Als men informatie heeft mag men die sturen naar Wim of Peter. (zalmhuis@hetnet.nl of peter@ebbentraffic.nl)

Ook verteld hij dat de kaart echt toe is aan een goede restauratie. De financiën zijn hiertoe nog niet toereikend. Er rijst wel hoop aan de horizon, de gemeente Dordrecht gaat waarschijnlijk de restauratie financieren. Even na tienen eindigt de lezing. Het publiek ging verrast en tevreden naar huis.

'In de spotlights'

Met enige regelmaat richten we de spotlights op een lid van één van de werkgroepen, want onze vrijwilligers vormen immers het hart van de vereniging. Bij deze aflevering kijken we achter de schermen bij:

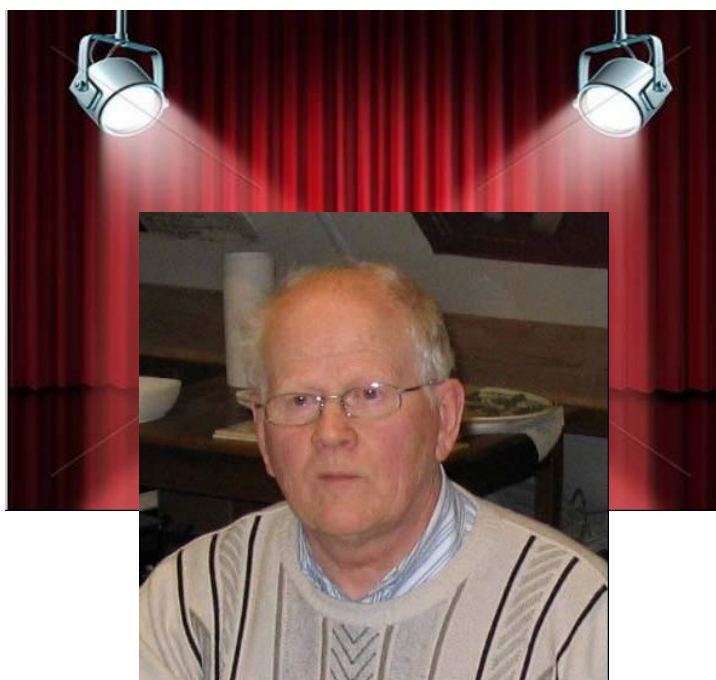
Naam: Cor Prinsen
 Leeftijd: 77 jaar.
 Woonplaats: Geertruidenberg
 OKG Lid sinds: 1985 (32 jaar).

Werkzaamheden:

Cor is van 1993-2006, bestuurslid voor de Kring geweest, Tijdens deze periode functioneerde hij als penningmeester

Na zijn afreden als bestuurslid in 2006 is hij voor zijn grote verdiensten voor de OKG benoemd tot erelid. Later nam hij als vrijwilliger de volledige ledenadministratie van de OKG op zich. Daarnaast geeft hij de huidige penningmeester ondersteuning bij het samenstellen van o.a. de contributie nota's.

Als hobby's zijn fotografie, genealogie, lezen, geschiedenis van onze omgeving en computers ook belangrijk voor Cor. Zijn favoriete sport is badminton, al laat wat betreft de conditie, de leeftijd mee spreken, aldus Cor.

Op de foto Cor Prinsen

Cor laat wel eens merken dat hij uitkijkt naar een plaatsvervanger, toch hoopt de Kring nog een poosje van zijn specifieke kennis en inzet gebruik te mogen maken.

Nieuwjaarsreceptie 2017

Maandagavond 2 januari 2017 hield de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe' haar traditionele Nieuwjaarsreceptie.

Dit jaar vond deze plaats in de fraai gerestaureerde kelder van mevrouw Willy van Beijsterveldt, Elfhuizen 2.

Tijdens de gezellige en goed bezochte bijeenkomst memoreerde OKG voorzitter Jan van Gils, in zijn Nieuwjaarspeech gebeurtenissen van het afgelopen jaar.

Op de eerste plaats stond hij stil bij het overlijden van de oud bestuursleden Hans van den Broek en erelid Len Kooiman alsmede de echtgenote van ons erelid Leo Clement, mevrouw P. Clement-Mulders en mevrouw W.A.Jansen-Heesters.

Nieuwjaarstoespraak door de voorzitter Jan van Gils

Hij dankte alle vrijwilligers welke voor de vereniging weer veel werk verzet hebben.

Genoemd werden: De Dongebode redactie bestaande uit Chris van den Heijkant, Arjan van Loon, Piet Martens en Ans Spee. De bezorgers van "De Dongebode" en het KringNieuws; Wim van Alphen, Jan Domenie en zijn echtgenote Anja, Corrie van Wietmarschen en Jan van Gils zelf.

Het runnen van de OKG bibliotheek door Anne van den Berg-Ter Schure en Pauli Jense-Das.

Het opzetten en beheren van de OKG fotobank door Wim van Alphen en Jan van Gils.

Het voeren van de redactie van het KringNieuws/NieuwsFlits door John François.

Het richting geven aan en beschermen van de monumenten in Geertruidenberg door Joke Serraris.

Het onderhouden van de Website en Facebook door Mariëlle en Ton Brouwer- van de Ploeg en Paul Koedijk. En uiteraard de bestuursleden.

Vol trots wees hij op de evenementen welke de Kring het afgelopen jaar heeft georganiseerd, de expositie in de Geertruidkerk 'Archeologie en Bodemvondsten in de vestingstad Geertruidenberg', welke 4000 bezoekers trok.

De jaarlijkse excursie, 8 oktober 2016, ditmaal naar de historische stad Nijmegen met een volgeboekte bus.

De lezingen welke dit jaar door de Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe werden georganiseerd, en interessant en goed bezocht. werden.

In zijn slotwoord wenste hij namens het OKG bestuur, allen een gezond en voorspoedig 2017 en dankte Willy van Beijsterveldt, vergezeld van een bloemetje, voor de geweldige gastvrijheid in haar kelder, Anton Krols voor de organisatie van deze avond, Jan Serraris voor het produceren van de voortreffelijke Glühwein en Tonny Krols en Corrie van Wietmarschen voor de prima catering en bediening.

Foto's Wim van Alphen

Aan de leden van de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe'

Tussen 6 en 18 april 2017 vindt weer de Rabobank Clubkas Campagne plaats. Leden van Rabobank Amerstreek zijn in de gelegenheid om stemmen uit te brengen voor de verdeling van een campagne-pot van € 75.000, over allerlei verenigingen en stichtingen in het werkgebied van de Amerstreek.

Is iemand nog geen lid, maar wel klant van Rabobank Amerstreek? Dan kan hij/zij tot 15 februari 2017 lid worden en meestemmen. Het lidmaatschap aanvragen kan gratis via de website www.rabobank.nl/amerstreek, onder het blokje 'De voordelen van het lidmaatschap'.

De Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe' (OKG) heeft zich bij de Rabobank aangemeld om mee te dingen naar een deel van deze pot. Het OKG bestuur roept haar leden uiteraard op om hun stem uit te brengen op onze historische vereniging.

Vraag ook familie, burens en kennissen die in het gebied van Rabobank/Amerstreek wonen om op ons te stemmen. Ieder lid van de Rabobank krijgt 5 stemmen, waarvan maximaal 2 stemmen op een bepaalde vereniging mogen worden uitgebracht. Met deze 5 stemmen kun je dus ten minste drie doelen begunstigen. Elke stem levert een bedrag op.

Het OKG bestuur dankt U bij voorbaat hartelijk voor Uw stem.

Lanciersprijs voor historisch onderzoek

Iedereen die tussen 1-1-2015 en 1-3-2017 een (digitale) publicatie heeft gepresenteerd of een thesis/scriptie heeft geschreven waarvoor onderzoek in bronnen van Regionaal Archief Tilburg is gedaan, kan deze publicatie indienen. Inzendingen kunnen tot en met 1 maart 2017 worden toegezonden aan de jury via lanciersprijs@regionaalarchieftilburg.nl. Op 1 april 2017 wordt de shortlist bekend gemaakt. Op 18 april is de prijsuitreiking. Van de genomineerden wordt verwacht dat ze hun onderzoek die dag ook presenteren. De prijs bestaat uit een geldbedrag van € 750.

Verkoop overtollig geworden boeken uit OKG bibliotheek 10^e selectie

Wegens dublures, ruimte gebrek en heroverweging van het soort titels in onze OKG bibliotheek, zijn een aantal boeken overtollig geworden.

Het bestuur heeft besloten deze boeken te koop aan te bieden aan de leden van de Kring maar ook andere kunnen hiervoor in aanmerking komen. Leden gaan echter voor!

Omdat het vaststellen van een prijs voor de boeken moeilijk is, is besloten ze te verkopen aan de hoogsteieder. De biedingstermijn loopt tot één maand na de verschijningsdatum van deze editie van het KringNieuws.

Om een indruk te krijgen welke boeken te koop zijn, zullen de titels met informatie over de inhoud etc., met enige regelmaat in het KringNieuws te koop worden aangeboden.

Geïnteresseerden kunnen voor meer info en een eventueel bod, contact opnemen met het OKG secretariaat telefoon:0162-520519 of via email info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Hieronder de tiende selectie,

Titel: *Mensen en spanningen PNEM*

Auteur/Uitgever: Dr. J. E. E .Blessing

Inhoud: Sociale en economische geschiedenis van de P.N.E.M.

Afmetingen: 25 x 18 cm

Pagina's: 524

Titel: *Uit de schaduw van de mannen.*

Auteur/Uitgever: Els Blok

Inhoud: Het Vrouwen verzet tussen 1930-1940

Afmetingen: 22,5 x 15 cm

Pagina's: 268

Titel: *De duivelskunsten en sprookjes gestalten*

Auteur/Uitgever: G.W.Wolthuis

Inhoud: Studie over literatuur en folklore 1952

Afmetingen: 24 x 16 cm

Pagina's: 197

Titel: *Prehistorie. Vroegste geschiedenis van West Brabant*

Auteur/Uitgever: J.H.Verhagen 1984

Inhoud: zie titel

Afmetingen: 27 x 21 cm

Pagina's: 94

Titel: *Cultuurhistorisch landschapsonderzoek West Brabant 1985*

Auteur/Uitgever: J. Remes

Inhoud: zie titel

Afmetingen: 27 x 21 cm

Pagina's: 133

Titel: *Holland plus*

Auteur/Uitgever: Corin Gaemers

Inhoud: Themanummer over Muziek in Holland compleet met CD

Afmetingen: 24,5 x 16 cm

Pagina's: 288

Titel: *Mensen in Drente*

Auteur/Uitgever: Lammert Huizing

Inhoud: Geschiedenis van de mensen in Drente

Afmetingen: 27 x 24,5 cm

Pagina's: 113

Kleine monumenten behouden door oplettendheid van betrokken burgers

"Dekselse monumenten op Haagse Markt in hartje Breda"

75 jaar geleden raakte Princenhage zijn onafhankelijkheid kwijt. Het dorp werd in 1942 geannexeerd door Breda. Het jubileumjaar is feestelijk begonnen. Dankzij een aantal putdeksels.

Vier historische putdeksels vormen een cirkel op de Haagse Markt. Op de plek waar nu nog de kerststal pronkt, komt nummer vijf. Op de deksels lezen we 'gemeente Princenhage' en dát maakt ze zo bijzonder. Princenhage – door de bewoners liever dorp dan wijk binnen Breda genoemd - is immers al 75 jaar geen eigen gemeente meer.

De gietijzeren gevaartes zijn de laatste van voor de annexatie in 1942. "Het Heuvelplein is aangelegd in 1931, en stammen mogelijk ook uit die tijd.

In augustus 2016 kregen bewoners van Heuvelstraat en – plein een brief, waarin de renovatie van de straten werd aangekondigd. "Daardoor zouden die deksels naar het oud ijzer verdwijnen." Een oplettende bewoner nam meteen contact op met de voorzitter van de dorpsraad, "omdat zij betere contacten heeft."

Ontleend aan Erfgoedstem (monumenten.nl)

De reddingsactie werd een groot succes. Niet alleen zijn de deksels bewaard gebleven, ze kregen zelfs een ereplaats. Stevig vastgelast op de Haagse Markt. En in beheer van het Princenhaags Museum.

Mooier kon 2017 niet beginnen. "Het is supersnel georganiseerd en ze liggen hier echt als kleine monumenten", aan de vooravond van een jaar vol feestelijkheden waarin de annexatie herdacht zal worden. Met Princenhage-naars én Bredanaars.

"In 2003 is er ook al voor gezorgd dat er komborden met 'Princenhage' kwamen in plaats van Breda." Dit dankzij oplettende burgers!

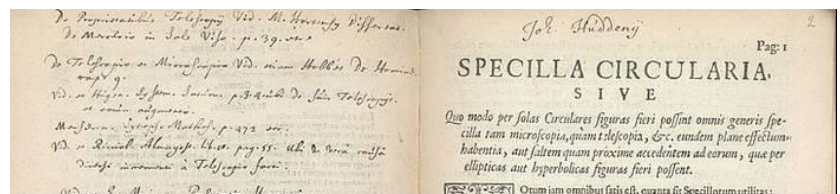
Boekje over telescopen teruggevonden

Johannes Hudde schreef in de Gouden Eeuw een vernieuwend traktaat over telescopen, de Specilla circularia. De gedrukte versie was jarenlang zoek, tot hij onlangs opdook bij een veiling in Londen. De KB kocht het boekje aan en de wetenschap reageerde enthousiast. Krijgt Hudde zijn rechtmatige plaats terug in de geschiedenis van de natuurwetenschappen?

Meer weten? Volg deze link;

<https://www.kb.nl/themas/boekgeschiedenis/specilla-circularia-johannes-hudde-over-telescopen>

(Bron KB Katholieke Bibliotheek)

Heerlen lonkt naar titel 'oudste stad van Nederland'

Heerlen mengt zich in de strijd om de titel 'oudste stad van Nederland'. Nieuw onderzoek in het Thermenmuseum, een voormalig Romeins badhuis, moet informatie opleveren over de exacte leeftijd.

Het is een belangrijk onderzoek, zegt conservator Karen Jeneson van het Thermenmuseum tegen 1Limburg. "Want het zou dus zomaar kunnen dat dit het oudste Romeinse gebouw van Nederland is."

Tot nu toe werd aangenomen dat Nijmegen of Maastricht de oudste stad van het land is, maar de onderzoekers in Heerlen trekken dat nu in twijfel. Oftewel: Coriovallum is misschien wel ouder dan Ulpia Noviomagus Batavorum (Nijmegen) of Trajectum ad Mosam (Maastricht).

Door de opgravingen wordt nieuwe informatie verwacht over de datering en de precieze functie van het badhuis. Het is al duidelijk dat het stamt uit de eerste helft van de eerste eeuw. Omdat het een archeologisch monument is, wordt er niet met machines maar met de hand gegraven.

Ontleend aan Website NOS maandag, 16:46 regio

Onderzoek in Romeins badhuis in Heerlen GEMEENTE HEERLEN

DIVERS NIEUWS

Ledenvaria:

Nieuwe leden: Dhr. P.J.A.Kieboom, Raamsdonksveer.

Agenda:

- **16 maart Algemene leden vergadering noteer dit vast in de agenda** De schattelijk eerste verdieping de vergadering begint om 19:00 uur
- **Lezing Oudheidkundige Kring** (na de ALV)
16 maart lezing van Arie Niks over de Historie van dranken.
- **Vergadering bestuur OKG** 8 februari 2017
- **Inspiratiemiddag Dag van het Kasteel**
24 februari 2017 12:30 - 24 februari 2017 18:00
3 maart 2017 12:30 - 3 maart 2017 18:00
Meer informatie,
<http://www.erfgoedbrabant.nl/actueel/agenda/2017/inspiratiemiddag-dag-van-het-kasteel/>
- **Seventies Gorcums Museum – Gorinchem**
Van 22.10.2016 t/m 19.3.2017
- **Erfgoed Academie Brabant:** cursus 'Regionale Geschiedenis' 30 januari 2017 - 12 juni 2017
<http://www.erfgoedbrabant.nl/kennisplatform/activiteit/en/erfgoed-academie-brabant-cursus-regionale-geschiedenis/>
- **De Nederlandse Restauratiebeurs** transformeert in ErfgoedEvent. ErfgoedEvent 2017 op 5, 6 en 7 april wordt dé plek waar erfgoedprofessionals elkaar ontmoeten. Waar waardevolle kennis wordt gedeeld, inspirerende ideeën worden uitgewisseld, bestaande contacten worden bestendigd en nieuwe contacten worden gelegd.
- <https://erfgoedstem.nl/events/nederlandse-restauratiebeurs-transformeert-erfgoedevent/>
- **Museum De Roos** expositie tot 30 april 2017 meer informatie,
<http://www.museumderoos.nl/index.php?menuitemID=54&taalID=2>
- **'t Archief, tentoonstelling in het expo-atelier van Ingeborg de Groot** van 01-02-2017 - 29-03-2017
Tentoonstelling in het expo-atelier. Een kleine greep uit het archief van Jeroen Krielaart en Ingeborg de Groot van de afgelopen 25 jaar en hier en daar een dialoog met nieuw werk.
Meer informatie, <http://www.vvgeertruidenberg.nl/>
- **Brabantse Heemdagen 2017:**
donderdag 3 en vrijdag 4 augustus in Cranendonck (Budel en Maarheeze c.a.)

Van onze bibliotheek

Wist u dat binnen de kring diverse bladen circuleren welke in een roulatiesysteem onder de leden worden doorgegeven? Heeft u hiervoor interesse kunt u zich opgeven bij Anne v.d.Berg-ter Schure of via email [in-fo@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl](mailto:info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl)

Een overzicht van deze bladen treft u hieronder;

- De Klok Heemkunde kring Made
- De Mulder Heemkunde kring Gilze Rijen
- De Wazerwijen Heemkunde kring Dongen
- Engelbrecht van Nassau Heemkunde kring Breda
- De Búrt Heemkundekring Hooge en Lage Zwaluwe
- Effe Lústere Heemkunde kring Werkendam
- De Waterschans Heemkunde kring Bergen op Zoom
- Met gansen trou Heemkunde kring Heusden e.o.
- De Koerier Brab. Heem en Erfgoed Brabant
- Holland Historisch tijdschrift
- Immaterieel erfgoed
- Saillant Stichting Menno van Coehoorn
- Westerheem Nederlandse Archeologie
- Zuidwesterheem Archeologie Zuidwest Nederland
- Vitruvius Vakblad voor erfgoed professionals
- Terra Cognita Archeologische vereniging Land van Heusden en Altena
- Archeologisch Magazine
- InBrabant tijdschrift van ErfgoedBrabant

Van de redactie

Beste leden van de Oudheidkundige Kring Geertruidenberghe,
Mocht u kopij willen aanleveren voor het KringNieuws of NieuwsFlits wil ik u dit even mee geven:

De uiterste inleverdatum van kopij voor KringNieuws nr. 3 is **vrijdag 24 februari**. Het KringNieuws valt dan in de week van 6 maart in de bus.

De lezing, "de Historie van dranken". is gepland op donderdag **16 maart 2017** **Let op! voorafgaand aan deze lezing is de jaarlijkse ALV**

Mocht er tussendoor belangrijk nieuws te melden zijn wordt een NieuwsFlits via de email verzonden.

Tip: kent u iemand in uw omgeving die geen emailadres heeft druk de NieuwsFlits even af en doe die dan bij deze persoon in de bus.

Stuur **kopij** als Word-document, platte tekst, dus geen opmaak.

Stuur **foto's** (onder vermelding van wie, wat, waar en wanneer) naar **John François:**
john.francois@hotmail.com

Met vriendelijke groet,
De redactie